

Михайло ЛУЧКО

доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Віталій КОВАЧ

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовуються виробничі запаси, які є важливою і значною частиною активів підприємства та займають особливе місце у складі його. Важливе практичне значення та виробничу спрямованість мають питання оцінки та обліку запасів, оскільки це є передумовою подальшого розвитку виробництва на підприємстві та формування позитивного фінансового результату[3]. Належним чином організований облік виробничих запасів та якісна поінформованість про їх наявність та рух, має суттєве значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства та в контролі за зберіганням матеріальних цінностей.

Актуальність проблеми визнання, оцінки та обліку виробничих запасів підприємства не викликає сумніву та потребує дослідження. Свій внесок у розвиток теорії та практики виробничих запасів зробили вітчизняні вчені як : Бутинець Ф. Ф., Бондар І.Ю., Гливенко В.В., Лень В.С., Сопко В. В., Чаюн І.Ю. та інші. Серед зарубіжних вчених питання обліку виробничих запасів знайшли своє відображення в роботах Е. Бріттона, К. Ватерсона, І. Бланка, І. Бондарева, Г. Муса, Р. Ханшманна, Річарда Д. та інших дослідників. Метою є виявлення проблем по суті, визнання та оцінка запасів їх обліку та напями вирішення виявлених проблем. Це дасть керівництву підприємства отримувати якісну інформацію щодо виробничих запасів задля ефективного управління виробничим процесом у сучасних умовах господарювання.

Одні автори, в тому числі і Сопко В.В. пояснює виробничі запаси, як нагромадження ресурсів, які знаходяться у процесі виробництва із метою наступного продажу продукту виробництва[1]. Також, він вважає, що запаси – це сукупність матеріальних благ, вироблених невідомо для чого й кого, які навряд чи колись загалом будуть використані за призначенням. Інші автори, такі як, Чаюн І.Ю., Бондар І.Ю. наголошують виробничі запаси, як матеріальні ресурси необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування сфери матеріального виробництва та задоволення потреб населення, котрі зберігаються на складах або в інших місцях з метою їх наступного застосування[2]. Бутинець Ф.Ф. під значенням виробничих запасів розуміє усе те, що ввезено на склади підприємства і ще не вступило в першу стадію обробки, тобто частина сукупних запасів, призначених для виробничого споживання. Лень В.С., Гливенко В.В. визначає виробничі запаси як предмети праці, приготовлені для запуску у виробничий процес і складаються вони з сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, тари і тарних матеріалів, запасних частин для поточного ремонту основних фондів[2]. Склад виробничих запасів на кожному підприємстві залежить, від сфери його діяльності.

Важливе значення при формуванні облікової політики підприємства приділяється вибору оцінки активів. При цьому вагоме місце займає оцінка запасів при їх списанні, так як саме тут виникають проблемні питання, пов'язані з вибором найбільш оптимального методу, варіанту

впливу на вартість виготовленої продукції, ціну готових виробів, попиту споживачів і розмір прибутку, одержаного від реалізації продуктів праці тощо.

Існують різні методи оцінки запасів, кожен з яких має свої переваги та недоліки, тому є дуже важливо вибрати той метод, за яким можна найточніше провести оцінку запасів, залежно від діяльності підприємства. У зв'язку з цим виникає ряд проблем в організації управління виробничими запасами та їхнього облікового забезпечення. З метою посилення функції обліку науковці виділяють зовнішні та внутрішні фактори впливу на вибір оцінки запасів при їх списанні (рис. 1).

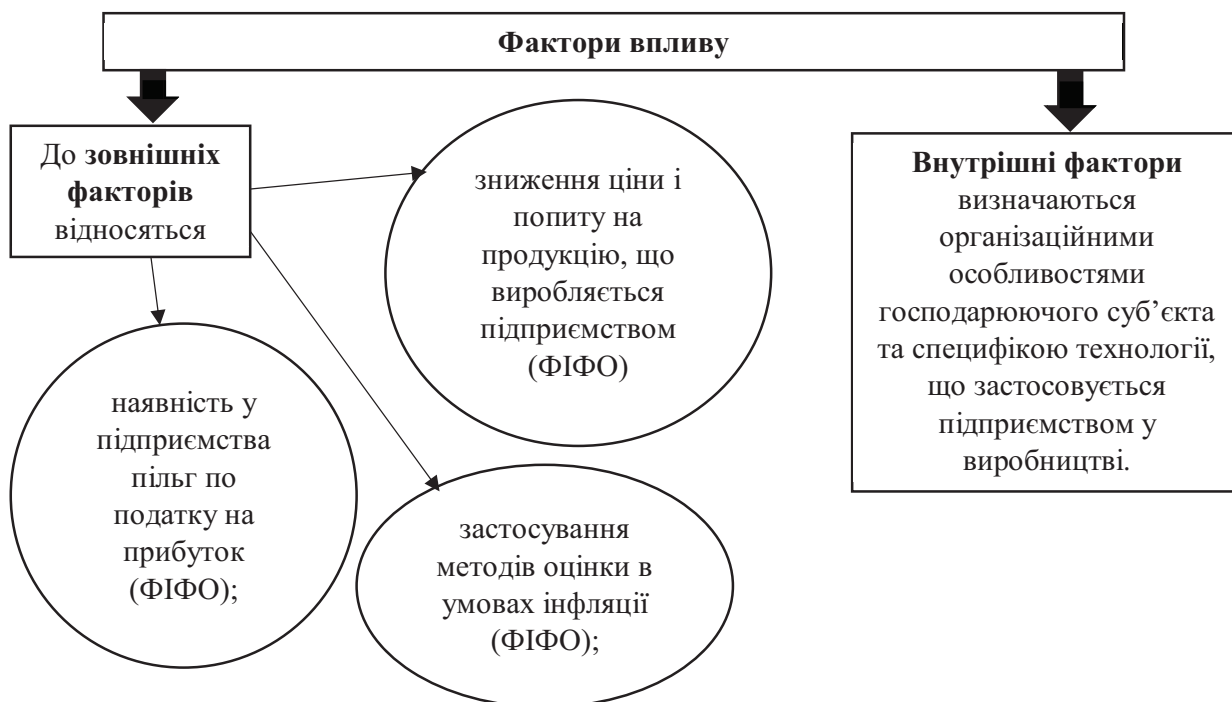

Рис. 1 Зовнішні та внутрішні фактори впливу на вибір оцінки запасів при їх списанні

Таким чином, дослідивши проблемні питання визнання та оцінки обліку виробничих запасів можна зробити висновок, що є доречним та актуальним в наш час прийняття керівництвом обґрунтованих, об'єктивних, зважених та ефективних управлінських рішень адже виробничі запаси займають особливе місце, у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємства різних сфер діяльності. Отже, від правильності розрахунку оцінки запасів буде залежит подальша ефективна робота підприємства.

Список використаних джерел

1. Добрянська М.В. Аналіз запасів виробничих підприємств і вироблення пропозицій щодо їх ефективного використання в ринкових умовах / М.В. Добрянська // Науковий вісник НЛТУ України. – Вип. 22.7. – 2012. – С.175-180.
2. Матросова Л. М. Теоретичні засади поняття "виробничі ресурси підприємства" та їх класифікація / Л. М. Матросова, С. А.Носкова // Економічний вісник Донбасу. – № 2 (24). – 2011. – С.207-211.
3. Стрельцова С.М. Техніко-економічний аналіз використання виробничих ресурсів та прибутку підприємства / С.М. Стрельцова // Вісник соціально – економічних досліджень. – №35. – 2010. – С.458-465